

Τριώδιον Κατανυκτικόν

Ἔνα Πνευματικὸ Ταξίδι
πρὸς τὸ **Τέλος** τοῦ **παλαιοῦ**
καὶ τὴν **Ἀρχή** τοῦ **Νέου**

■ Ἡ Θεολογία τῶν Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως

Οἱ Ἑπτὰ λόγοι τοῦ Χριστοῦ στὸν Σταυρὸ*

Μέρος Α΄.

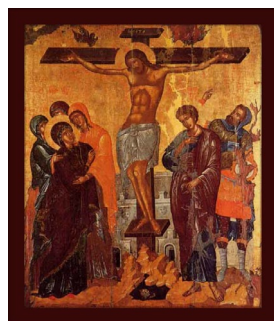
Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς σταυρώθηκε τὴν Παρασκευὴ στὶς δώδεκα τὸ μεσημέρι, τὴν ἕκτη ὥρα ὅπως λεγόταν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, καὶ παρέμεινε ἐπάνω στὸν Σταυρὸ μέχρι τὶς τρεῖς ἢ ὥρα μετὰ τὸ μεσημέρι τῆς Παρασκευῆς, δηλαδὴ τὴν ἐνάτη ὥρα. **Παρέμεινε**, λοιπόν, τρεῖς ὄρες ἐπάνω στὸν Σταυρὸ.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει, ὅτι αὐτὸ τὸ γεγονός εἶναι δική μας ἐορτὴ: **«Σήμερον ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐν Σταυρῷ, καὶ ἡμεῖς ἐορτὴν ἄγομεν, ἵνα μάθης ὅτι ὁ Σταυρὸς ἐορτὴ καὶ πανήγυρις πνευματικὴ».**

Αὐτὲς τὶς τρεῖς ὄρες ἔπεσε σκοτάδι σὲ ὅλη τὴν κτίση. **Ὁ Χριστὸς** τὶς τρεῖς αὐτὲς ὄρες ἐπάνω στὸν Σταυρὸ, μέσα στὸ σκοτάδι, εἶπε **ἑπτὰ λόγους**. **Ὅταν** λέγω λόγους, δὲν ἐννοῶ ὅτι ἔκανε κηρύγματα καὶ λόγους, ἀλλὰ εἶπε μία λέξη ἢ μία φράση. **Ὅταν** διαβάξῃ κανεὶς τὰ Εὐαγγέλια, βλέπει ἀκριβῶς αὐτοὺς τοὺς **ἑπτὰ λόγους**, τοὺς ὁποίους εἶπε ὁ Χριστὸς στὸν Σταυρὸ, ποὺ ἔχουν μεγάλη θεολογικὴ δύναμη.

Ὅ ἀναλύσω, ὅσο εἶναι δυνατὸν πιὸ σύντομα, τοὺς **ἑπτὰ λόγους** ποὺ εἶπε ὁ Χριστὸς ἐπάνω στὸν Σταυρὸ, οἱ ὁποῖοι δείχνουν καὶ τὴν θεολογία τῶν Παθῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Σταυρώσεώς Του, ἀφοῦ, κατὰ τὸν ἱερό Χρυσόστομο, **«βασιλείας ὁ Σταυρὸς σύμβολον»**. **«Διὰ τοῦτο δὲ αὐτὸν βασιλέα καλῶ, ἐπειδὴ βλέπω αὐτὸν σταυρούμενον· βασιλέως γὰρ ἐστὶ τὸ ὑπὲρ τῶν ἀρχομένων ἀποθνήσκειν»**. **Ὁ Χριστὸς** ὁμιλεῖ ὡς Βασιλεὺς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὡς ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου.

Ἔτσι, σήμερα **«προσεδρεύομεν τῷ βασιλεῖ· καὶ διὰ ταῦτα ἐορτὴν ἄγομεν, σταυροῦ μνήμην τελοῦντες»**, ἐορτάζουμε τὸν Σταυρὸ τοῦ Χρι-

στοῦ καὶ μυούμαστε στὴν θεολογία τοῦ Σταυροῦ καὶ τὴν θεολογία τῆς δόξας.

1. «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιούσι»

Πρῶτος λόγος εἶναι ἡ φράση τοῦ Χριστοῦ: «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιούσι» (Λουκ. κγ' 34). Ὁ Χριστὸς στρέφεται στὸν Πατέρα Του καὶ Τὸν παρακαλεῖ νὰ συγχωρήσῃ τὴν ἁμαρτία τους, γιατί δὲν ξέρουσαν τί κάνουν.

Εἶναι ὁ **πρῶτος λόγος** καί, φυσικά, ὅταν ὁμιλοῦμε γιὰ τοὺς ἑπτὰ λόγους, θὰ τοὺς παρουσιάσω χρονολογικά, ὅπως τοὺς εἶπε, λαμβάνοντας αὐτοὺς τοὺς λόγους ἀπὸ ὅλους τοὺς Εὐαγγελιστές.

Μὲ αὐτὸν τὸν **πρῶτο λόγο**, ὅπως λέει καὶ ὁ Λεόντιος ὁ Βυζάντιος, θεολόγος τοῦ 6ου αἰῶνος, φαίνεται ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι **μεσίτης** μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ Θεοῦ Πατρός. **Τὸ** ἀνθρώπινο γένος ἔφυγε ἀπὸ τὸν Παράδεισο, ἔχασε τὴν ἐπικοινωνία μὲ τὸν Θεὸ καὶ ἔρχεται τώρα ὁ Χριστὸς γιὰ νὰ συμφιλιώσῃ ὄχι τὸν Πατέρα μὲ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ νὰ ἐπιαναφέρῃ τοὺς ἀνθρώπους στὸν Πατέρα. Ὅποτε ἐδῶ παρουσιάζεται ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι **μεσίτης**.

Αὐτὸ τὸ συναντοῦμε στὴν ἐπιστολὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς τὸν Τιμόθεο πού γράφει: «**Εἷς μεσίτης** μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δὸς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων» (Α' Τιμ. β', 5). Ἄλλωστε, εἶναι Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἔνωσε τὴν θεία μὲ τὴν ἀνθρώπινη φύση στὴν ὑπόστασή Του καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο συμφιλίωσε τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὸν Θεό.

Ἐπειτα, μὲ τὸν λόγο αὐτὸν φαίνεται, ὅτι ὁ Χριστὸς προσευχήθηκε στὸν Πατέρα Του, ὄχι γιατί ὁ Πατέρας ἀγνοοῦσε αὐτὸ πού ἤθελε ὁ Υἱός, ἀφοῦ ὑπάρχει ἡ ἴδια θέληση καὶ ἡ ἴδια ἐνέργεια μεταξὺ τοῦ Θεοῦ Πατρός καὶ τοῦ Θεοῦ Υἱοῦ, ἀλλὰ μὲ αὐτὸν τὸν λόγο φανέρωσε τὸν Πατέρα Του, λέγοντας «πάτερ». **Ἐπάνω** στὸν Σταυρὸ ὁμολογεῖ γιὰ ἀκόμη μιὰ φορὰ αὐτὸ πού ἔλεγε πολλὰ φορές, ὅτι ὁ Πατέρας Του τὸν ἀπέστειλε στὸν κόσμος, ὅτι Αὐτὸς εἶναι Υἱὸς τοῦ Πατρός. **Ἐτσι**, φανέρωσε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ τὸν Πατέρα Του καὶ ἀκόμη φανέρωσε, ὅτι Αὐτὸς εἶναι γνήσιος Υἱὸς τοῦ Πατρός.

Αὐτὸς ὁ λόγος «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιούσι» ἀναφέρεται, βέβαια, καὶ στοὺς Ἑβραίους πού Τὸν ἐσταύρωσαν καὶ στὸν λαό, ὁ ὁποῖος ἔλεγε «ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτόν», ἀλλὰ καὶ στοὺς Μαθητὲς Του, οἱ ὁποῖοι Τὸν εἶχαν ἐγκαταλείψει. Ὁ Πέτρος Τὸν ἀρνήθηκε, ὁ Ἰούδας Τὸν πρόδωσε καὶ οἱ ἄλλοι Τὸν ἐγκατέλειψαν. Ὁ Ἰούδας μόνος του καταστράφηκε, διότι στὴν συνέχεια αὐτοκτόνησε, ἀλλὰ γιὰ τοὺς ἄλλους ἰσχύει αὐτὸς ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ αὐτὸς ὁ λόγος δείχνει καὶ τὸν τρόπο τὸν ὁποῖο καὶ ἐμεῖς πρέπει

νά κάνουμε, ὅταν ἔχουμε διαφόρους ἐχθροὺς πού μᾶς πολεμοῦν. Πρέπει νά ζητᾶμε τὴν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν τους, γιατί αὐτὸ εἶναι ἔκφραση ὑψηλῆς πνευματικῆς ζωῆς. **Κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομο, «μιμησώμεθα τοῖνυν τὸν Δεσπότην, καὶ ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ἐυχώμεθα».**

2. «Γύναι, ἴδε ὁ υἱός Σου», «Ἴδου ἡ μήτηρ σου»

Ὁ δεῦτερος λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐπάνω στὸν Σταυρὸ εἶναι αὐτὸς πού εἶπε στὴν Μητέρα Του, τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο καὶ στὸν Ἰωάννη τὸν ἀγαπημένο Μαθητὴ Του. **Ἐστράφη** στὴν Παναγία τὴν Μητέρα Του καὶ εἶπε: **«Γύναι, ἴδε ὁ υἱός Σου»** καὶ μετὰ στράφηκε στὸν Εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη, τὸν Μαθητὴ τὸν ὁποῖο ἀγαποῦσε καὶ τοῦ εἶπε: **«Ἴδου ἡ μήτηρ σου»** (Ἰω. ιθ' 26-27).

Ὅταν διαβάζουμε τὰ κείμενα τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων, βλέπουμε ὅτι «εἰστήκησαν παρὰ τῷ σταυρῷ», ἦταν κοντὰ ἐκεῖ στὸν Σταυρὸ ἡ Μητέρα Του, ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος, ἡ ἀδελφὴ τῆς Μητέρας Του, ἡ Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ὁ Ἰωάννης «ὄν ἡγάπα» ὁ Ἰησοῦς. **Τοῦς** εἶδε ὁ Χριστὸς ἐκεῖ καὶ εἶπε αὐτὸν τὸν λόγο (Ἰω. ιθ' 25).

Ἄξει ὁ ἱερὸς Θεοφύλακτος, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχρίδος, ὅτι στὸν Σταυρὸ ὁ Χριστὸς ὅλα τὰ κάνει ἀταράχως, ἀφοῦ ἐνδιαφέρεται μέσα στὸν πόνο Του καὶ γιὰ τὴν Μητέρα Του, ἐκπληρώνει τὶς προφητεῖες, ἀνοίγει τὸν Παράδεισο στὸν ληστή, ἐνῶ πρὸ τοῦ Σταυροῦ –ὅπως ἦταν στὸν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ– ἔχυνε ἰδρῶτα. **Αὐτὸ** δείχνει ὅτι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔγιναν στὴν Γεθσημανῆ, πού παρακαλοῦσε καὶ ἔλεγε «Πάτερ μου, εἰ δυνατὸν ἐστὶ, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, πλην οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς Σὺ» ἦταν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἐνῶ αὐτὰ πού γίνονται στὸν Σταυρὸ ἦταν τῆς θείας δυνάμεως.

Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀντικαθιστᾶ τὴν ἐπιγραφή πού τέθηκε ἐπάνω στὸν Σταυρὸ «Ἰησοῦς Ναζωραῖος Βασιλεὺς Ἰουδαίων» μὲ τὴν ἐπιγραφή «Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δόξης»: εἶναι δηλαδὴ ὁ Βασιλεὺς τῆς δόξης, πού ὅλα τὰ κάνει μὲ θεία δύναμη.

Καί, βέβαια, ἐδῶ δείχνει τὴν ἀγάπη Του πρὸς τὴν Μητέρα Του καὶ ὅτι ἡ Παναγία ἦταν πραγματικὴ Μητέρα Του, ἀπὸ τὴν ὁποία ὁ Χριστὸς προσέλαβε τὴν ἀνθρώπινη φύση, καὶ τὴν ἀγαποῦσε. **Δείχνει** ἀκόμη καὶ ὅτι ἀγαποῦσε καὶ τὸν Μαθητὴ Του, τὸν Εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη τὸν Θεολόγο, ὁ ὁποῖος ἦταν Παρθένος Μαθητὴς καὶ Θεολόγος καὶ αὐτὸς Τὸν ἀκολούθησε μέχρι τὸν Σταυρὸ καὶ σὲ αὐτὸν παρέδωκε τὴν Μητέρα Του.

Ἡ Μητέρα τοῦ Χριστοῦ ἦταν Παρθένος, ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἦταν ὁ Παρθένος Μαθητὴς καὶ ἦταν αὐτὸς πού ἀγαποῦσε πάρα πολὺ τὸν Χριστὸ καὶ τὸν ἀγαποῦσε ὁ Χριστὸς. **Ὅποτε,** συνδέεται στενὰ ἡ παρθενία μὲ τὴν θεολογία καὶ τὴν ἀγάπη. **Ὁ** Θεολόγος Μαθητὴς ἔπρεπε νὰ παραλάβῃ τὴν Παναγία καὶ νὰ τὴν διαφυλάξῃ ὡς θησαυρό.

Επίσης, φαίνεται ότι συνδέεται πάρα πολύ στενά ή Χριστολογία με την Θεοτοκολογία. Δηλαδή, αγαπάμε την Παναγία, επειδή την αγαπούσε ο Χριστός και αγαπάμε την Παναγία για να φθάσουμε στην αγάπη του Χριστού.

3. «Ἀμὴν λέγω σοι· σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ Παραδείσῳ»

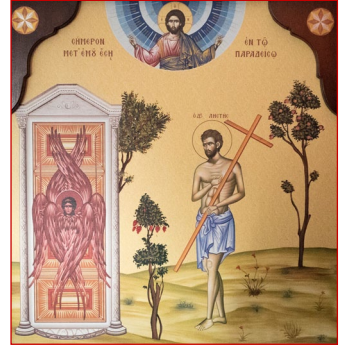
Ο τρίτος λόγος του Χριστού ἐπάνω στον Σταυρὸ ἦταν αὐτὸς ποὺ εἶπε στὸν ἐκ δεξιῶν ληστή: «Ἀμὴν λέγω σοι· σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ» (Λουκ. κγ' 42-43). Σὲ βεβαιώνω ὅτι σήμερον θὰ εἶσαι μαζί μου στὸν Παράδεισο.

Εξηγοῦν οἱ ἐρμηνευτές, ὅτι αὐτὸν τὸν λόγο τὸν λέει ὡς ἄνθρωπος, διότι ὡς Θεὸς ἦταν πάντοτε στὸν Παράδεισο. **Τ**ὸ «σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ», ὅτι θὰ εἶσαι μαζί μου στὸν Παράδεισο ἔχει καὶ τὴν ἔννοια ὅτι θὰ εἶναι ὁ ληστής μαζί Του στὸν Παράδεισο, ἀλλὰ ἔχει καὶ τὴν ἔννοια ὅτι ὡς Θεὸς ἦταν στὸν Παράδεισο, ἀλλὰ τώρα καὶ ἡ ἀνθρώπινη φύση, χωρὶς τὴν θνητότητα καὶ τὴν παθητότητα, θὰ ἀπολαύσῃ αὐτὴν τὴν δόξα.

Λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ὅτι τὴν ἡμέρα καὶ τὴν ὥρα αὐτὴ ποὺ ὁ Χριστὸς ἔβαλε τὸν ληστή στὸν Παράδεισο, ἔκανε δύο «κατορθώματα». **«**Ἐν μὲν, ὅτι παράδεισον ἠνέωξεν, ἕτερον δέ, ὅτι ληστήν εἰσήγαγε». **Ἔ**τσι, μὲ αὐτὸν τὸν λόγο «σήμερον ἀπέδωκεν ἡμῖν τὴν ἀρχαίαν πατρίδα, σήμερον ἐπανήγαγεν ἡμᾶς ἐπὶ τὴν πατρώαν πόλιν, καὶ τὴν οἰκίαν ἐχαρίσατο τῇ κοινῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει».

Ο ἱερός Θεοφύλακτος, σχολιάζοντας αὐτὸ τὸ γεγονός, παρατηρεῖ ὅτι ὁ Χριστὸς «ὡς μὲν ἄνθρωπος ἐν τῷ σταυρῷ, ὡς δὲ Θεὸς πανταχοῦ», δηλαδή, ὡς ἄνθρωπος ἦταν ἐπάνω στὸν Σταυρὸ, ὡς Θεὸς εἶναι πανταχοῦ, «κάκει κἀν ἐν τῷ παραδείσῳ πάντα πληρῶν», καὶ ἐδῶ στὸν Σταυρὸ καὶ στὸν Παράδεισο, ὅπουδήποτε κι ἂν ἦταν, ὅλα τὰ πληροὶ μὲ τὴν θεότητά Του.

Στὴν φράση «μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ» πρέπει νὰ τονισθῇ κάτι, τὸ ὁποῖο λέγει ὁ Ἅγιος Μᾶρκος ὁ Εὐγενικός, Μητροπολίτης Ἐφέσου, ὁ ὁποῖος ἔζησε τὸν 15ο αἰώνα, καὶ εἶναι μέγας Ὁμολογητὴς τῆς Πίστεως. **Ὅ**ταν στὴν Σύνοδο Φερράρας-Φλωρεντίας (1438-39) συζητήσαν τὸ θέμα τοῦ *καθατηρίου πυρός*, ὁ Ἅγιος Μᾶρκος ἔκανε τὴν διάκριση, ὅτι ἄλλο εἶναι ὁ Παράδεισος, δηλαδή, ὅταν πεθαίνουν οἱ Ἅγιοι, χωρίζεται ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ πηγαίνει στὸν Παράδεισο, καὶ ἄλλο εἶναι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ποὺ θὰ ἰσχύσῃ καὶ θὰ γίνῃ μετὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ. **Τ**ώρα, δηλαδή, οἱ ψυχὲς τῶν Ἁγίων εἶναι στὸν

Παράδεισο, ἀλλὰ μετὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ ποῦ θὰ ἀναστηθοῦν τὰ σώματα καὶ ὁ ἄνθρωπος θὰ ἔχη καὶ ψυχὴ καὶ σῶμα, τότε θὰ εἰσέλθουν στὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Νὰ θυμίσω, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶπε αὐτὸν τὸν λόγο, γιὰτι ἔγινε ἕνας μικρὸς διάλογος ἐπάνω στὸν Σταυρὸ μετὰ τῶν ληστῶν. **Ὁ** Χριστὸς ἦταν καρφωμένος στὸν Σταυρό, ὅλοι ὅσοι βρισκόνταν ἀπὸ κάτω Τὸν βλασημοῦσαν. **Μ**άλιστα Τοῦ ἔλεγαν, ἂν εἶναι Θεὸς νὰ κατεβῆ ἀπὸ τὸν Σταυρὸ γιὰ νὰ Τὸν πιστεύουν.

Μέσα σὲ ὅλα αὐτὰ καὶ ὁ ἐξ ἀριστερῶν ληστής εἶπε στὸν Χριστό: **«Εἰ σὺ εἶ Χριστὸς σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς»**, ἐὰν ἐσὺ εἶσαι ὁ Χριστὸς, τότε νὰ σώσης καὶ τὸν ἑαυτὸ σου καὶ ἐμᾶς. **Τ**ότε ὁ ἐκ δεξιῶν ληστής, ἐστράφη στὸν ἐξ ἀριστερῶν ληστή καὶ τοῦ εἶπε: **«Οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;»**, δὲν φοβᾶσαι καθόλου τὸν Θεὸ ὅτι καὶ ἐσὺ εἶσαι σταυρωμένος; **«Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως ἄξια ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· Οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ· μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου»** (Λουκ. κγ' 39-43).

Ὁ ἐκ δεξιῶν ληστής ἀποδεικνύεται ἕνας πραγματικὸς θεολόγος. **Ὁ** Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει, ὅτι ὁ ληστής αὐτὸς ἔλαβε τὴν βασιλεία: **«Εἶδες φιλοσοφίαν ληστοῦ, εἶδες σύνεσιν, εἶδες διδασκαλίαν· ἀθρόον ἀπὸ σταυροῦ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνέπτη»**, δηλαδὴ πέταξε ἀπὸ τὸν σταυρὸ στὸν οὐρανό!

Ὁ ἐκ δεξιῶν ληστής ἐπάνω στὸν σταυρὸ εἶναι μεγάλος θεολόγος γιὰ πολλοὺς λόγους. **Πρῶτον**, ἀναγνωρίζει ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Θεὸς καὶ εἶπε: **«Δὲν φοβᾶσαι τὸν Θεό;»**. **Εἶναι** ἐκπληκτικὸ, νὰ εἶναι κανεὶς ἐπάνω στὸν σταυρὸ καὶ ἐκεῖ στὸν σταυρὸ καρφωμένος καὶ πονεμένος, νὰ ἀποκτήσῃ τὴν γνώση τοῦ Θεοῦ. **Δεύτερον**, ὁ ἐκ δεξιῶν ληστής διακρίνεται καὶ ἀπὸ μιὰ αὐτομεμψία, ἀφοῦ μέμφεται τὸν ἑαυτὸ του, ὅταν λέη **«καὶ ἡμεῖς ἄξια ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε»**, ἐμεῖς μὲν ἀπολαμβάνουμε γιὰ τὰ ἄτοπα ποῦ πράξαμε. **Αὐτὸ** εἶναι μιὰ πολὺ μεγάλη αὐτομεμψία. **Καὶ τὸ τρίτο** εἶναι, ὅτι πιστεύει ὅτι ὑπάρχει ἄλλη ζωὴ καὶ πιστεύει ὅτι ὑπάρχει Παράδεισος, ὑπάρχει ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτὸ καὶ λέει: **«Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου»**. **Αὐτὴ** εἶναι πολὺ μεγάλη θεολογία. **Ἔτσι**, ὅπως λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ὁ ληστής ἐπάνω στὸν σταυρὸ δὲν ξέχασε τὴν τέχνη του, ἀλλὰ μὲ τὴν ὁμολογία του αὐτὴ **«ληστεύει τὴν βασιλείαν»**.

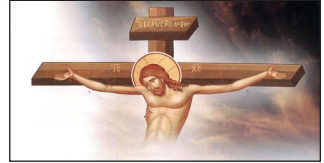
Ἐπίσης, τὸ περιστατικὸ αὐτὸ δείχνει ὅτι ἐπάνω στὸν Γολγοθᾶ εἶναι τρεῖς σταυροί, στὸ μέσον εἶναι ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ εἶναι οἱ σταυροὶ τῶν ληστῶν. **Καὶ** οἱ δύο ἦταν ληστές, ὁ ἕνας δὲν ἦταν καλύτερος ἀπὸ τὸν ἄλλον, ὁ ἐκ δεξιῶν ληστής δὲν ἦταν καλύτερος ἀπὸ τὸν ἐξ ἀριστερῶν ληστή. **Ποιά**, ὅμως, εἶναι ἡ διαφορά; **Ἡ** διαφορά εἶναι, ὅτι ὁ ἕνας ληστής ὁμολογεῖ τὰ ἁμαρτήματά του καὶ ὁμολογεῖ ὅτι

ὁ Χριστὸς εἶναι Θεός, ἐνῶ ὁ ἄλλος ληστής ἀρνεῖται νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἁμαρτία του, ἀλλὰ ἀρνεῖται καὶ τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος λέγει: «**Εἶ**δες ληστήν καὶ ληστήν; **Α**μφότεροι ἐν τῷ σταυρῷ, ἀμφότεροι ἀπὸ πονηρίας, ἀμφότεροι ἀπὸ βίου ληστρικοῦ, ἀλλ' οὐκ ἀμφότεροι ἐν τοῖς αὐτοῖς». **Ὁ** ἕνας κληρονόμησε βασιλεία καὶ ὁ ἄλλος πῆγε στὴν κόλαση.

4. «**Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες;**»

Ὁ τέταρτος λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ εἶναι ἕνας δυσσεμνήεντος λόγος γιὰ τοὺς πολλούς, ἀλλὰ ὄχι καὶ γιὰ τοὺς Πατέρες, εἶναι τό: «**Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες;**» (Μαθ. κζ' 46), δηλαδὴ ὁ Χριστὸς εἶπε στὸν Πατέρα Του: «**Θεέ μου, Θεέ μου, γιατί με ἐγκατέλειπες;**».

Αὐτὸς ὁ λόγος εἶναι ἕνα μυστήριον, διότι ὁ Χριστὸς ὡς Θεὸς δὲν χωρίστηκε ποτὲ ἀπὸ τὸν Πατέρα Του. **Εἶ**ναι δυνατὸν ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὸν Πατέρα Του; **Ἐ**μεῖς ξέρουμε ὅτι ἔχουν τὴν ἴδια οὐσία, τὴν ἴδια ἐνέργεια, ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁμοούσιος μὲ τὸν Πατέρα. **Ὁ** ἴδιος εἶπε στοὺς Μαθητὲς Του, ὅτι θὰ τὸν ἐγκαταλείνουν καὶ θὰ τὸν ἀφήσουν μόνον, ἀλλὰ δὲν θὰ εἶναι μόνος μου, γιατί «ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν», θὰ εἶναι ὁ Πατὴρ μαζί μου (Ἰω. ιστ' 32).

Τότε, γιατί λέει «Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες;». **Μ**ήπως τὸ λέει ἐπειδὴ χωρίστηκαν οἱ δύο φύσεις στὸν Χριστό; **Ξ**έρουμε ὅτι στὸν Χριστὸ ἐνώθηκαν οἱ δύο φύσεις, ἡ θεία καὶ ἡ ἀνθρώπινη, στὴν ὑπόστασιν τοῦ Λόγου. **Μ**ήπως, λοιπόν, στὸν Σταυρὸ ἐγκατέλειψε ἡ θεία φύση γιὰ λίγο τὴν ἀνθρώπινη φύση, ὅπως λένε μερικοί, ὥστε ὁ Χριστὸς νὰ πονέσῃ πολὺ; **Αὐτὸ** δὲν εὐσταθῆ, γιατί ἡ Δ' Οἰκουμένη Σύνοδος ὁμολόγησε, ὅτι οἱ δύο φύσεις στὸν Χριστὸ εἶναι ἐνωμένες πάντοτε «ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως», ἀλλὰ καὶ «ἀδιαιρέτως καὶ ἀχωρίστως», ὁπότε, δὲν χωρίστηκαν ποτὲ οἱ δύο φύσεις καὶ δὲν διαιρέθηκαν ποτέ.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς γράφει ὅτι, ὅπως ἔχουμε ἕνα δένδρο, τὸ ὁποῖο φωτίζει ὁ ἥλιος καὶ ὁ ξυλοκόπος τεμαχίζει τὸ δένδρο, ἀλλὰ δὲν τεμαχίζεται ἡ ἐνέργεια τοῦ ἡλίου ποὺ τὸ φωτίζει, ἔτσι ἔγινε καὶ στὸν Χριστὸ κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ Πάθους Του. **Εἶ**ναι πάντοτε ἐνωμένη ἡ θεία μὲ τὴν ἀνθρώπινη φύση ἐπάνω στὸν Σταυρὸ, πονᾷ ἡ ἀνθρώπινη φύση, ἀλλὰ ἡ θεότητα δὲν ἔπαθε ἀπολύτως τίποτα, ἔμεινε ἀπαθής.

Τότε, πῶς ἐρμηνεύεται αὐτὸς ὁ λόγος «Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες;»; **Μ**ιὰ ἐρμηνεῖα πολὺ καταπληκτικὴ δίνει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὁ μεγάλος αὐτὸς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας. **Λ**έει ὅτι μὲ τὸν λόγο Του αὐτὸν ὁ Χριστὸς «ἐν ἑαυτῷ τυποῖ τὸ ἡμέτερον», δηλαδὴ ἐκείνη τὴν ὥρα ὁμιλεῖ ἀντὶ ἡμῶν. **Δ**ιότι ἐμεῖς ἡμασταν οἱ παραθεωρημένοι

καὶ οἱ ἐγκαταλελειμμένοι ἀπὸ τὸν Θεό, πὸν σημαίνει ὅτι ἐμεῖς ἐγκαταλείψαμε τὸν Θεό, ἐμεῖς φύγαμε μακριὰ ἀπὸ Αὐτόν, καὶ ἔπειτα ἐμεῖς εἴμαστε προσληφθέντες καὶ σεσωσμένοι μὲ τὰ Πάθη τοῦ ἀπαθοῦς. **Ἐ**κείνη τὴν ὥρα, δηλαδή, ὁ Χριστὸς ἐξέφρασε τὴν ἀγωνία ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ ὀμιλοῦσε καὶ πονοῦσε γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους πὸν αἰσθάνονται τὴν ἐγκατάλειψη τοῦ Θεοῦ, διότι ἐμεῖς ἐγκαταλείψαμε τὸν Θεό.

Ἐπίσης, ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας λέγει, ὅτι **«ἐγκατάλειψιν νοήσεις καὶ τὴν τοῦ πάθους συγχώρησιν»**. **Δ**ηλαδή, ἡ κένωση τοῦ Χριστοῦ, πὸν ἄρχισε μὲ τὴν ἐνανθρώπησή Του, ἔφθασε στὸ βαθύτερο σημεῖο της. **Κ**αὶ αὐτὸ λέγεται **«ἐγκατάλειψη»**.

(ἔπεται τὸ Μέρος Β΄.)

(*) Ἐφημ. «Ἐκκλησιαστικὴ Παρέμβαση» Ναυπάκτου, ἀριθμ. 297 / Ἀπρίλιος 2021, σελ 8-10. Τοῦ Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου Ἱεροθέου. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.